

AANBEVELINGEN VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-
INVLOEDENRAPPORT INZAKE EEN LUCHTSCHIEDINGS-
EN EEN GASMENGINSTALLATIE TE VILSTEREN
(gem. Ommen)

Uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie
Overijssel.

121 Utrecht, 4 december 1984.

ISBN 90-71887-10-3
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

AANBEVELINGEN VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-INVLOEDENRAPPORT INZAKE
EEN LUCHTSCHIEDINGS- EN EEN GASMENGINSTALLATIE TE VILSTEREN (gem.
Ommen)

I Algemeen

- 1 Het milieu-invloedenrapport (MIR) zal de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit met de mogelijkheden voor toepassing van milieu-beschermende maatregelen zo kort en kernachtig mogelijk dienen te behandelen; dit ten behoeve van de besluitvorming en om de betreffende milieu-aspecten begrijpelijk en bereikbaar te maken voor een zo breed mogelijk publiek. De VCmer tekent hierbij aan dat een zorgvuldige presentatie van de milieu- aspecten geboden is, omdat het voornemen tot de realisering van de activiteit te Vilsteren een uitbreiding van een industriële activiteit betekent in de landgoederengordel ten zuiden van de Vecht, welk gebied grote betekenis heeft als natuur-,recreatie- en stiltegebied volgens reeds bestaande beleidsplannen.
- 2 Het gaat in het MIR om invloeden op het milieu die van de voorgenomen activiteit uit gaan onder normale en niet-normale bedrijfsomstandigheden. Waar invloeden niet belangrijk voor de besluitvorming worden geacht behoeven deze geen uitwerking, wel dient dit met redenen omkleed te worden.
- 3 Gezien de zeer korte tijd die beschikbaar was voor de opstellingen van aanbevelingen voor de inhoud van het MIR zijn deze gepresenteerd in de vorm van een lijst van aandachtspunten. Hierbij kunnen een tweetal categorieën onderscheiden worden:
 - vragen waar het MIR een antwoord op zal moeten geven of als dat niet of slechts gedeeltelijk mogelijk is onder aanduiding van bestaande leemten in kennis,
 - overwegingen die bij de VCmer naar voren zijn gekomen die aanleiding zouden kunnen zijn voor het bevoegd gezag om nadere

aandachtspunten te formuleren.

II Vragen over doel en belang van de activiteit

- 4 De achtergronden en het doel van de voorgenomen activiteit moeten in het rapport duidelijk en concreet worden beschreven. Daartoe zouden de volgende vragen moeten worden beantwoord.
- 5 Wat gebeurt er momenteel met het hoog-calorische gas?
- 6 Welke invloed heeft het beleid van de rijksoverheid ten aanzien van de ontginning van hoog-calorische gasvelden op het betreffende project?
- 7 De voorgenomen activiteit zal in eerste instantie nodig zijn voor de conditionering en inpassing van ontzwaveld gas afkomstig van de eind 1987 in bedrijf tredende aardgasontzwavelingsinstallatie van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) te Emmen. Was de noodzaak voor een luchtscheidings- en gasmenginstallatie reeds onderkend bij de planvorming en vergunningverlening van de aardgasontzwavelings- installatie? Met andere woorden was toen al bekend dat de voorgenomen activiteit een noodzakelijke volgactiviteit zou zijn?
- 8 Maakt de luchtscheidings- en gasmenginstallatie te Vilsteren het mogelijk dat nieuwe hoog-calorische gaswinningen plaatsvinden?
- 9 Welke overwegingen hebben ertoe geleid dat de installaties bij voorkeur in Vilsteren worden opgericht en waarom andere locaties niet in aanmerking komen? In hoeverre spelen bestaande aan- en afvoerpijpleidingen en het bestaande compressorstation te Vilsteren daarbij een rol?

III Vragen en overwegingen betreffende de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan

A De voorgenomen activiteit

10 De voorgenomen luchtscheidings- en gasmenginstallatie dienen te worden beschreven (eventueel in een bijlage) voor zover deze beschrijving inzicht geeft in bronnen van (rest-)uitwerpen naar de bodem, het water of de lucht en in fysieke ingrepen (zoals de inpassing van het complex in haar omgeving) onder normale en niet-normale bedrijfsomstandigheden (ook opstarten en uit bedrijf nemen). De bronnen dienen op globale wijze te worden aangegeven. De gedachte toe te passen maatregelen om de uitwerpen en fysieke ingrepen te beperken dienen op globale wijze te worden beschreven onder vermelding van het te bereiken doel.

In verband hiermee verdient tenminste aandacht:

- Fysieke ingrepen en uitwerpen tijdens de aanleg.
- De globale situering van de tracé's van nieuwe pijpleidingen voor aanvoer van hoog-calorisch aardgas.
- De aard van verontreinigingen in de aanvoerlucht mede in verband met de verwijdering van deze verontreinigingen met name koolwaterstoffen, b.v. acetyleen.
- Het processchema van de installatie en de eventueel gefaseerde opzet daarvan.
- Deproductie van geluid door de verschillende onderdelen van de installaties.
- De wijze van energie-opwekking (en de uitwerpen daarvan, indien van toepassing).
- De behandeling en lozing van gecondenseerde waterdamp uit de aanvoerlucht en van ten gevolge van het proces gevormd afvalwater.
- De hoogte van de installatie en de uitlaten voor het afblazen van het restgas.
- De wijze van opslag, overslag, aan- en afvoer (waar vandaan en waar gaat het naar toe) van hulpstoffen en afvalstoffen.
- De maximale perioden waarin diverse typen storingen kunnen optreden onder vermelding van de resulterende uitworp en inworp in ruimte en tijd, dit tevens bij opstarten en uit bedrijf nemen van onderdelen van de installatie.
- De beveiliging in verband met de externe veiligheid.
- De algemene opzet van metingen ("monitoring") in ruimte en tijd van daadwerkelijke uitwerpen van de gerealiseerde installatie en van

inworpen onder normale en bijzondere bedrijfsomstandigheden en op welke wijze zonodig op de wijze van bedrijfsvoering zal worden teruggekoppeld.

B Niet doorgaan van de installatie

11 Wat gaat er met het hoog-calorische gas gebeuren als de luchtscheidings- en gasmenginstallatie niet tot stand zou komen en zou dat gevolgen voor het milieu kunnen hebben?

C Aanvullende milieu-beschermende maatregelen

12 Als daartoe aanleiding bestaat dienen aanvullend op het gestelde onder 10 nog verdere toe te passen milieu-beschermende maatregelen op globale wijze te worden beschreven, dit onder vermelding van het doel, de doeltreffendheid en de doelmatigheid daarvan.

Hierbij wordt vooral gedacht aan (zie verder ook aandachtspunt 25):

- Indien de inworpen van het zuurstofrijke restgas op gevoelige objecten (waaronder flora, fauna en cultuurgewassen) aanleiding kunnen geven tot (blijvende) schade dient te worden beschreven of aanvullende maatregelen op het vlak van de bedrijfsvoering genomen kunnen worden en welke maatregelen genomen kunnen worden om schade te voorkomen dan wel te beperken.
- Wat kan zonodig aanvullend worden gedaan om het veroorzaakte geluidniveau verder terug te dringen? Indien de gestelde eisen met betrekking tot de toelaatbare geluidniveaus (vergunning in het kader van de Hinderwet en de wet Geluidhinder) worden overschreden, dient te worden beschreven welke maatregelen genomen kunnen worden om aan de geluideisen te voldoen, dit mede in samenhang met het geluidniveau van de bestaande compressorinstallatie.
- Als bronbemaling bij de aanleg en gebruik van de installatie overwogen wordt, wat kan dan worden gedaan om nadelige gevolgen voor de omringende vegetatie en cultuurgewassen te beperken?

IV Vragen betreffende eerder genomen besluiten en andere beperkingen en te nemen besluiten

- 13 Wat is het overheidsbeleid dat ligt achter de oprichting van deze installaties en welke beperkingen legt dit beleid op?
- 14 Ten behoeve van welke besluiten wordt het rapport opgesteld? Wat is de te volgen besluitvormingsprocedure en de tijdplanning daarvan?
- 15 Welke mogelijke beperkingen leggen het streekplan, het bestemmingsplan en eventuele (ontwerp) milieu-beleidsplannen op?
- 16 Welke toetsingscriteria zijn van betekenis zoals normen, richtlijnen en uitgangspunten van het milieubeleid en zijn er andere van te voren vastgestelde toetsingscriteria?

V Overwegingen betreffende de bestaande toestand van het milieu

- 17 Een korte beschrijving van gevoelige objecten (waarvoor gevoelig, in welke mate) in de omgeving onder vermelding van aard, omvang, aantal, plaats en afstand tot de installatie.
De betreffende objecten dienen op kaart te worden aangegeven.
Onder de gevoelige objecten worden ondermeer verstaan:
- Woningen en recreatieverblijven
 - Landbouwgewassen
 - Flora, vegetaties, fauna en ecosysteemtypen in natuurterreinen, dit onder vermelding van de regionale en nationale betekenis (ondermeer door middel van relatieve oppervlaktes en relatering aan zeldzaamheidsschalen)
 - Cultuurhistorische, recreatieve en landschappelijk waardevolle objecten.
- 18 Een beschrijving van de huidige milieukwaliteiten en de autonome

ontwikkeling daarvan voorzover van belang in verband met invloeden van de betrokken activiteit, zoals:

- achtergrond geluidniveaus, inclusief die van het bestaande compressorstation
- de visuele verschijningsvorm van het landschap
- de kwaliteit van het oppervlaktewater indien daarop wordt geloosd
- de luchtkwaliteit

19 Waar dit van betekenis is, dient het verloop van de kwaliteit van bijvoorbeeld de afgelopen jaren te worden beschreven, waaronder de situatie van vóór het compressorstation, alsmede de invloed van voorziene toekomstige ontwikkelingen (nieuwe bronnen, saneringen).

VI Vragen over de gevolgen voor het milieu

De verschillende aandachtspunten zijn per milieu-aspect gerangschikt.

A Luchtverontreiniging (+ geurhinder)

20 Wat is de samenstelling van het af te blazen restgas en indien dit van betekenis is (zie E. Planten, vegetaties, cultuurgewassen, dieren en ecosystemen) hoe zal dit restgas zich verspreiden onder verschillende weersomstandigheden?

21 Wat zal gebeuren met de te verwijderen luchtverontreinigingen uit de aanvoerlucht?

22 Is er kans op stank (geurhinder) en zo ja, waardoor?

23 Welke zijn de micro-klimatologische effecten van de hoeveelheden restgas die vrijkomen bij een constante temperatuur en van de vrijkomende warmte ten gevolge van de luchtkoeling?

B Bodem, grondwater, oppervlaktewater en afvalstoffen

- 24 Op welke wijze kunnen uitwerpen naar de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater optreden en wat zijn daarvan de milieueffecten?
- 25 Welke voorzieningen worden getroffen opdat bij opslag, overslag en anderszins van hulpstoffen en eventuele afvalstoffen uitwerpen naar de bodem en het grondwater worden voorkomen of beperkt?

C Externe veiligheid

- 26 Een beschrijving van het grootst mogelijk geloofwaardig ongeval en de te verwachten gevolgen daarvan voor enkele meteorologische uitersten. (Daarbij kan overwogen worden de invloed te beschouwen van mogelijke storingen in installaties elders, b.v. de aardgasontzwevelingsinstallatie te Emmen, op de veiligheidssituatie van de voorgenomen activiteit).

Relevante ervaringen opgedaan met vergelijkbare installaties elders zouden moeten worden beschreven in verband met de milieu-gevolgen van calamiteiten voor in het bijzonder personen en verontreiniging van het milieu. Met name zou moeten worden ingegaan op het explosiegevaar in verband met eventuele accumulatie van koolwaterstoffen bij de reiniging van de aanvoerlucht.

(Zie tevens onder de voorgenomen activiteit)

D Geluidhinder

- 27 Hoe groot is de immissie-relevante bronsterkte van de gehele luchtscheidings- en de gehele gasmenginstallatie en de spectraalverdeling ervan, een en ander onder vermelding van de bijbehorende bedrijfstoestand en de gemiddelde tijdsduur per jaar dat deze optreedt? Hoe zijn deze waarden bepaald?
- 28 Hoe groot is naar verwachting de immissie-relevante bronsterkte bij het opstarten en bij niet-normale bedrijfsomstandigheden?
- 29 Hoe zijn de geluidcontouren buiten de terreingrens gelegen behorende bij de representatieve bedrijfsconditie en per

beoordelingsperiode? (De geluidcontouren hebben betrekking op het L_{Aeq} en kunnen b.v. in stappen van 5 dB worden opgegeven met als laagste waarde 30 dB(A). Berekening dient te geschieden volgens de Handleiding meten en rekenen industrielawaai, methode B).

30 Waar ligt de contour voor de 50 dB(A)-etmaalwaarde? (Daar waar deze binnen de terreingrens valt is een ruwe schatting voldoende).

31 Hoe hoog is op relevante punten buiten de terreingrens het niveau L_{Aeq} per beoordelingsperiode en op welke wijze dragen de diverse deelbronnen er toe bij? Wat zijn op deze plaatsen de eventuele bijdragen van verkeer en andere (bedrijfs)activiteiten?

32 Hoe hoog is op deze punten het L_{Aeq} ten gevolge van de bestaande installaties behorende tot het compressorstation?

33 Hoe hoog is het omgevingsgeluidniveau op deze punten?

34 Naast toetsing aan de betreffende normen kan het tevens zinvol zijn om de antwoorden op de vragen onder de punten 31 tot en met 33 te onderwerpen aan een kwalitatieve beschouwing over de relatieve betekenis van de geluidniveaus veroorzaakt door de nieuwe installaties ten opzichte van die van het huidige compressorstation en die van het landgoed.

E Planten, vegetaties, cultuurgewassen, ecosystemen en dieren

35 De eventuele fysiologische effecten van het zuurstofrijke, koolzuurvrije en droge restgas op gevoelige objecten (wilde planten, vegetaties, ecosysteemtypen, zoals die op het Vilsterse Veld, cultuurgewassen en mogelijk ook dieren, inclusief vee) behoren te worden beschouwd. Mogelijke schade door directe blootstelling dient te worden geschat. De vraag doet zich voor in hoeverre hierbij een gebrek aan kennis bestaat. Mogelijke relevante ervaringen met vergelijkbare installaties elders kunnen daar misschien in tegemoet komen.

36 De gevolgen van (tijdelijke) bronbemalingen, die nodig zouden zijn

bij de bouw en het gebruik van de installatie, op wilde planten, vegetaties, ecosysteemtypen en cultuurgewassen dienen beschreven te worden. Deze zouden vergeleken kunnen worden met de effecten bij eventueel eerdere bronbemalingen die werden uitgevoerd ten behoeve van het compressorstation.

- 37 Op het vigerende bestemmingsplan (uitgewerkt bestemmingsplan Vilstersche Veld) staat aangegeven dat het compressorstation is omgeven door een gordel van bos. Ten behoeve van de realisering van de installatie zal een gedeelte van dit bos verwijderd moeten worden. Welke oppervlakte betreft dit en om wat voor type bos gaat het? Wat zal er voor in de plaats komen?

F Volksgezondheid en beleving

- 38 De mogelijke invloeden genoemd onder aandachtspunt 35 die van betekenis kunnen zijn voor de gezondheid van personen in de omgeving behoren eveneens nagegaan te worden.
- 39 De realisering van een installatie zoals de voorgenomen activiteit in toevoeging aan de bestaande compressorinstallatie kan een negatieve invloed uitoefenen op de beleving van de landelijke omgeving door omwonenden, werkenden en recreanten vooral vanwege emissies van geluid en mogelijke andere vormen van hinder inclusief een mogelijk gevoel van onbehagen.

G Landschap

- 40 De volgende gegevens kunnen van betekenis zijn ten behoeve van een beoordeling van landschappelijke aspecten:

a Plattegronden

- De situering van het complex (1:25.000).
- De uitgewerkte situering met:
 - = het kavel- en inrichtingspatroon van het terrein (bijvoorbeeld 1: 2500).
 - = een tekening van de omgeving of een verticale luchtfoto waaruit duidelijk blijkt hoe momenteel het terrein en de

omgeving is ingericht en hoe het complex wordt ingepast in het natuur- en cultuurgebied van de omgeving.

- Een kaart waarop de zichtbaarheid van de hoogste gedeelten van de installatie op afstand is weergegeven. Met name de zichtbaarheid vanuit de omgeving is van betekenis (1: 10.000)

b Aanzichten en profielen

- Dwarsprofielen van het complex vanuit enkele richtingen of fotomontages op ooghoogte; eventueel een vogelvluchtsimulatie van het gehele complex in zijn omgeving.

c Overige gegevens

- De verlichting: welke voorzieningen worden getroffen om, indien de installatie des nachts wordt verlicht, uitstraling van het licht tegen te gaan, vooral ten opzichte van woonplaatsen (hoogte lichtmasten, te gebruiken armaturen)?
- Terreinafscheidingen, voor zover de fotomontages of andere gegevens hierin geen inzicht verschaffen.

VII Een overzicht van de leemten in kennis en informatie

41 Een overzicht van de (vrij belangrijk te achten) leemten in kennis en informatie, die na de nadere milieu-effecten-analyse zijn overgebleven, dienen ter plaatse in het rapport te worden genoemd en ook in een apart hoofdstuk of paragraaf te worden weergegeven. De redenen dienen aangegeven te worden waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Naast het overzicht behoren ook te worden vermeld:

- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden.
- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de gebruikte invoergegevens.
- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op korte en langere termijn.

- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

VIII Evaluatie ("monitoring")

42 Bij een te zijner tijd door gevoegd gezag op te stellen evaluatieprogramma (zie tevens vraag 10, laatste gedachtenstreepje) kan rekening worden gehouden met het overzicht van de resterende leemten in kennis en informatie en van onzekerheden. Het gaat hierbij vooral om welke uit- en inworpmetingen zullen plaatsvinden en waar. Hoe en door wie dit zal worden gecontroleerd, hoe wordt bij overschrijding van bepaalde waarden gereageerd?

IX Overweging van de gevolgen voor het milieu van aansluitende (secundaire) activiteiten

43 De installatie zal in eerste instantie worden aangelegd ten behoeve van de conditionering en inpassing van ontzwaveld gas van de aardgasontzwavelings- installatie in Emmen. De aanleg van de pijpleiding voor het transport van dit gas naar het terrein in Vilsteren is weliswaar onderwerp van een aparte besluitvorming maar is toch direct gebonden aan deze activiteit. Het verdient aanbeveling in het MIR kort in te gaan op de gevolgen voor het milieu van deze nieuw te leggen leiding.

44 Tevens wordt aanbevolen aandacht te schenken aan de invloeden op de omgeving door bouwverkeer gedurende de verschillende fasen van de aanleg van de installaties. Dit geldt ook voor de aanleg buiten het terrein van de zogenaamde blokkeerlussen die nodig zijn voor de kwaliteitscontrole van het gas en de aanleg van een electriciteitsleiding voor het benodigde extra vermogen voor de nieuwe installaties.

45 Zijn er nog andere volg- of secundaire activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor het milieu?

VCmer, 4 december 1984.